

A MAGYAR REGIONÁLIS TUDOMÁNYI TÁRSASÁG XII. VÁNDORGYŰLÉSE

Helyi fejlesztés

Veszprém, 2014. november 27–28.

Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar

Hogyan mérhető a regionális gazdasági integráció a határon átnyúló várostérségekben?

– Javaslatok egy közép-európai mérési módszertanra*

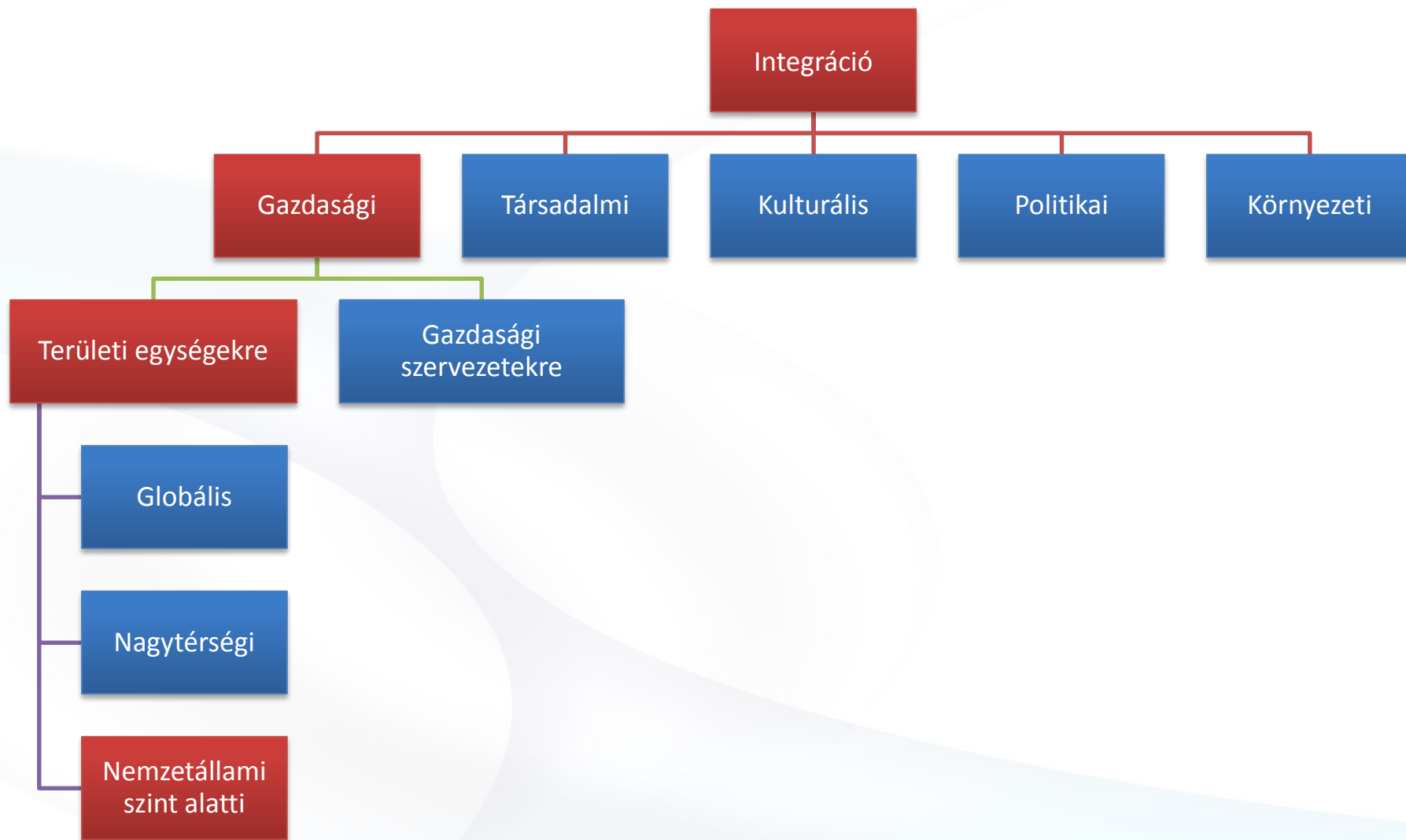
USZKAI ANDREA

PhD hallgató, Tudományos segédmunkatárs

Széchenyi István Egyetem Regionális-és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

**MTA Közgazdaság-és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások
Intézete**

*A kutatást támogatta a „A politikai földrajzi térstruktúrák elemzése a Kárpát-medencében (rendszerváltozások, együttműködési lehetőségek, abszurdítások a XX-XXI. század fordulóján)” című, OTKA 214 3200 100 témaszámú projekt. Kutatásvezető: Dr. Hardi Tamás. Azonosító: K 104801

Határon átnyúló funkcionális várostérségek definiálása

1.) OECD + Európai Unió: funkcionális gazdasági egységek, amelyek magas népsűrűségű településeket (városmagokat) és a velük szomszédos településeket foglalják magukba, amelyek gazdasági integrációban állnak a városmaggal. Túlnyúlhatnak az adminisztratív határokon, minimális népességnagyságuk 50 ezer fő. Ezt a definíciót **29 OECD országra** alkalmazzák és **1 179 különböző várostérséget** különböztetnek meg

2.) ESPON Metroborder projekt (2010) a határon átnyúló policentrikus metropolisz régiókat „határon átnyúló egyezmények alapján létrehozott politikai konstrukciók”-ként határozza meg

3.) Európai Területi Tervezési Kutatói Program az Európai Funkcionális Városi Területek meghatározása során alapvetően három kritériumra támaszkodtak:

- város mérete a lakosságszám alapján,
- az egyes térségi közigazgatási központok közötti távolság (megtett út közúton percben),
- a város hangsúlyos szerepe

Mindezek alapján az alábbi kategóriákat azonosították be:

- Többközpontú fővárosi térségek
- Egyközpontú fővárosi térségek,
- Többközpontú térségek közepes méretű városokkal,
- Egyközpontú térségek közepes méretű városokkal,
- Többközpontú térségek jellemzően kisebb méretű városokkal,
- Egyközpontú térségek jellemzően kisebb méretű városokkal,
- 50 000 főnél nagyobb lélekszámú város nélküli térségek

Az integráció mérése nemzetállami szint alatt 1.

1999 – BE, FR, PT, UK munkacsoport vizsgálata

1. területi interakciók: az áramlásokon és korlátozásokon keresztül mérték (áruforgalom, régiók közötti migrációs folyamatok, kereskedelmi korlátozások, stb.)

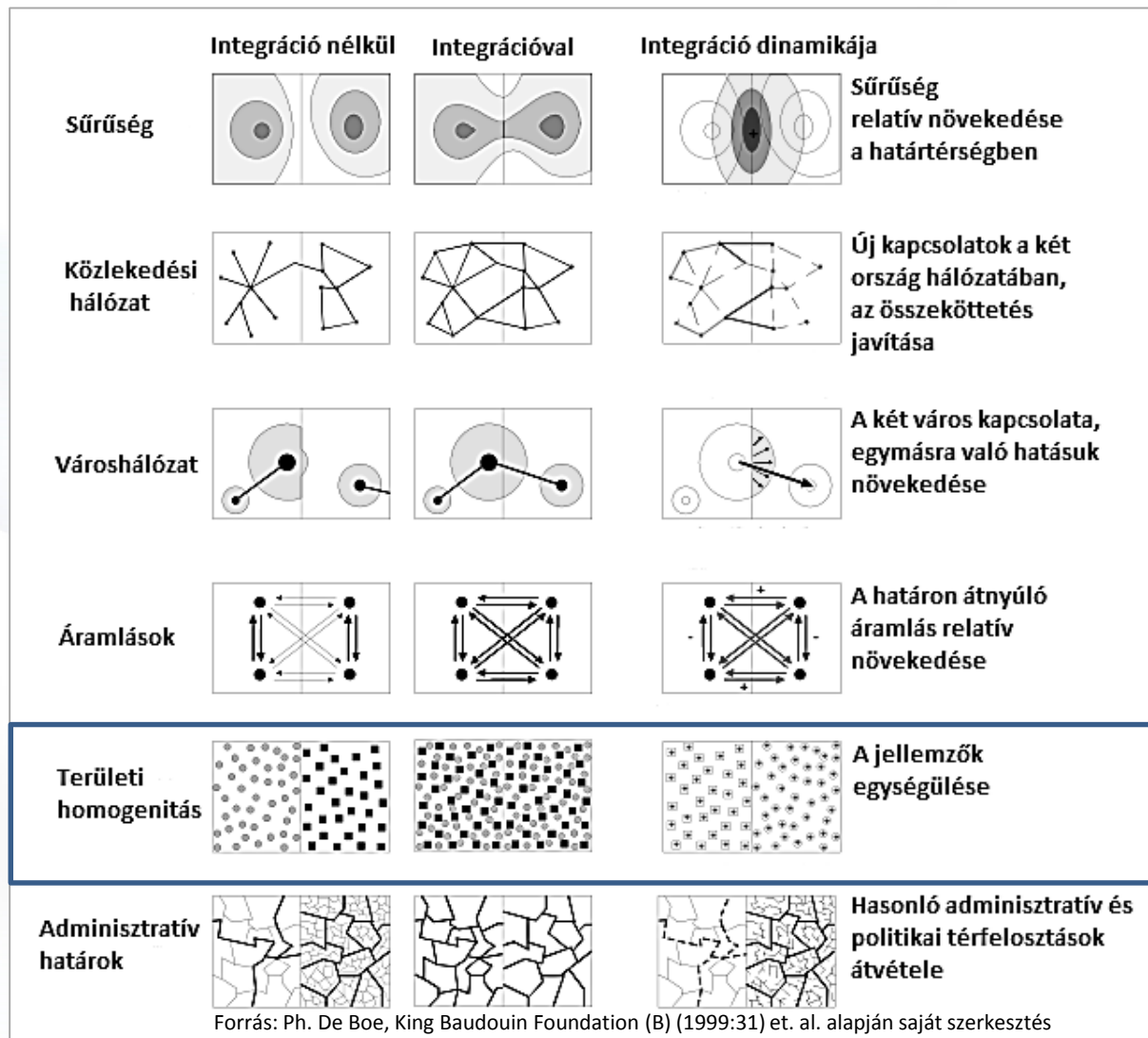
2. térbeli mintázat: homogenitás, a folytonosság hiányosságai, egy adott térség nemzetközi, nemzeti és régiók közötti helyzetének elemzése (szomszédos régiók közötti jövedelemkülönbségek, stb.)

3. területi együttműködés: az „Interreg II A” program nemzeti finanszírozása, városok, ikervárosok tevékenységei

(Boe, King Baudouin Foundation, et.al, 1999)

Az integráció mérése nemzetállami szint alatt 2.

A határon átnyúló várostérségek integrációjának lehetséges vizsgálati tényezői

A határon átnyúló integráció mérése az ESPON-Metroborder projektben

	Interakció	Konvergencia
Gazdaság	Határon átnyúló ingázás	Egy főre jutó GDP, Munkaerő piaci helyzet
Közlekedés	Határon átnyúló közlekedési útvonalak	-
Népesség	-	Népsűrűség, Lakosok állampolgársága
Politika	Határon átnyúló együttműködések struktúrája	-
Urbanizáció	Funkcionális várostérségek jellege	Morfológiai várostérségek jellege

Forrás: Metrolux, 2013. http://metrolux.ceps.lu/wa_indicators.cfm?m5=1 alapján saját szerkesztés [Az utolsó megtekintés ideje: 2014. március 7.]

Az ESPON-Metroborder vizsgált térségei

A határon átnyúló integráció indikátorai Decoville, Durand, Sohn, Walther (2010) kutatása alapján

	Gazdasági interakciók	Gazdasági különbségek	Területi homogenitás
Demográfia	-	-	Lakosság állampolgársága
Munkaerő piac	Határon átnyúló ingázók	-	-
Gazdaság	-	1 főre jutó GDP különbségei	-

Decoville, Durand, Sohn, Walther (2010) kutatásának eredményei

Határon átnyúló régiók	Gazdasági interakciók	Gazdasági különbségek	Területi homogenitás	Kulturális különbségek
	Határon átnyúló ingázás	1 főre jutó GDP különbségei	Lakosság állampolgársága	Nyelvi akadályok
Aachen-Liége-Maastricht	2	2	5	igen
Basel	4	5	3	részben
Genf	4	4	4	nem
Lille	3	1	3	részben
Luxembourg	5	5	5	nem
Nice-Monaco-San Remo	3	4	3	részben
Saarbrücken	3	1	2	igen
Strasbourg	1	1	1	igen
Bécs-Pozsony	1	3	1	igen

Jelmagyarázat: 1= nagyon gyenge, 2=gyenge, 3=közepes, 4=erős, 5=nagyon erős.

Határon átnyúló ingázás: 5: > 60 000 fő; 4: 40 000 – 60 000 fő; 3: 20 000 – 40 000 fő; 2: 10 000 – 20 000 fő; 1: < 10 000 fő

GDP: 5: > 30 000 euró; 4: 20 000 – 30 000 euró; 3: 10 000 – 20 000 euró; 2: 5000 – 10 000 euró; 1: < 5000 euró

Forrás: Decoville – Durand – Sohn – Walther, 2010 alapján saját szerkesztés

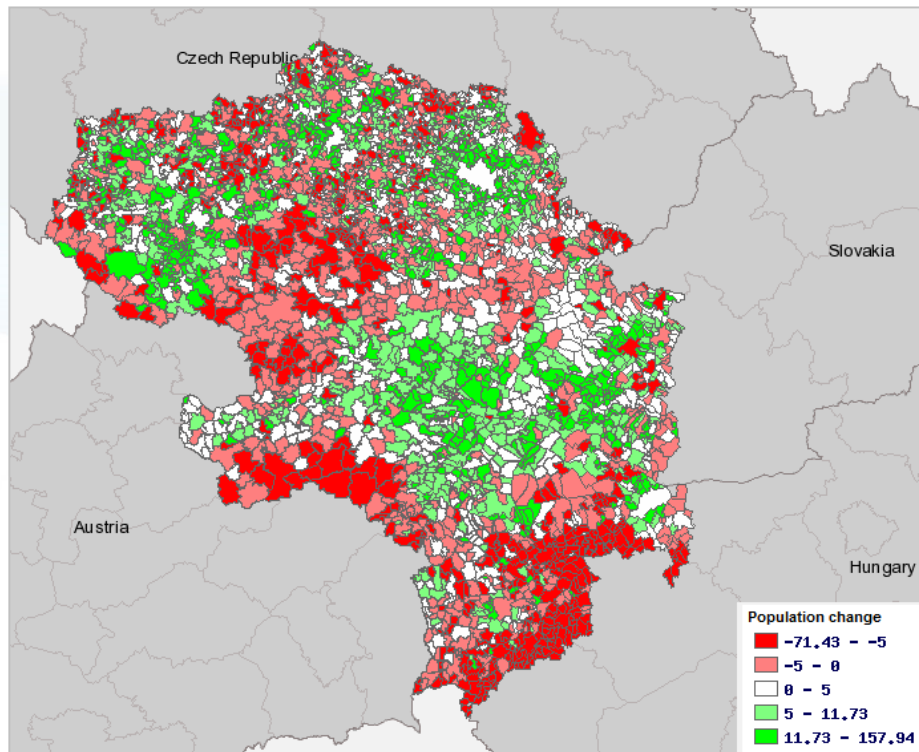
Javaslatok a közép-európai (Centrope) térség integráltságának mérésére

A Centrope partner régiók és városok

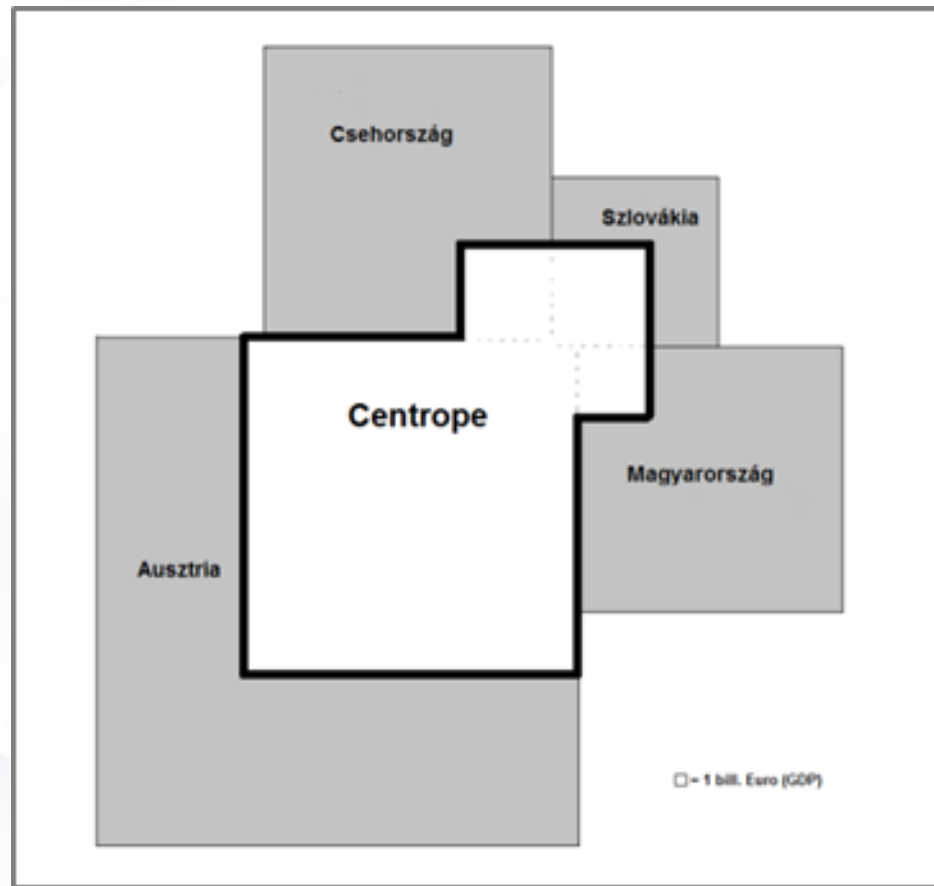
Szerkesztette: Hardi T. (2013)

Népességváltozás (2002-2012) (%)

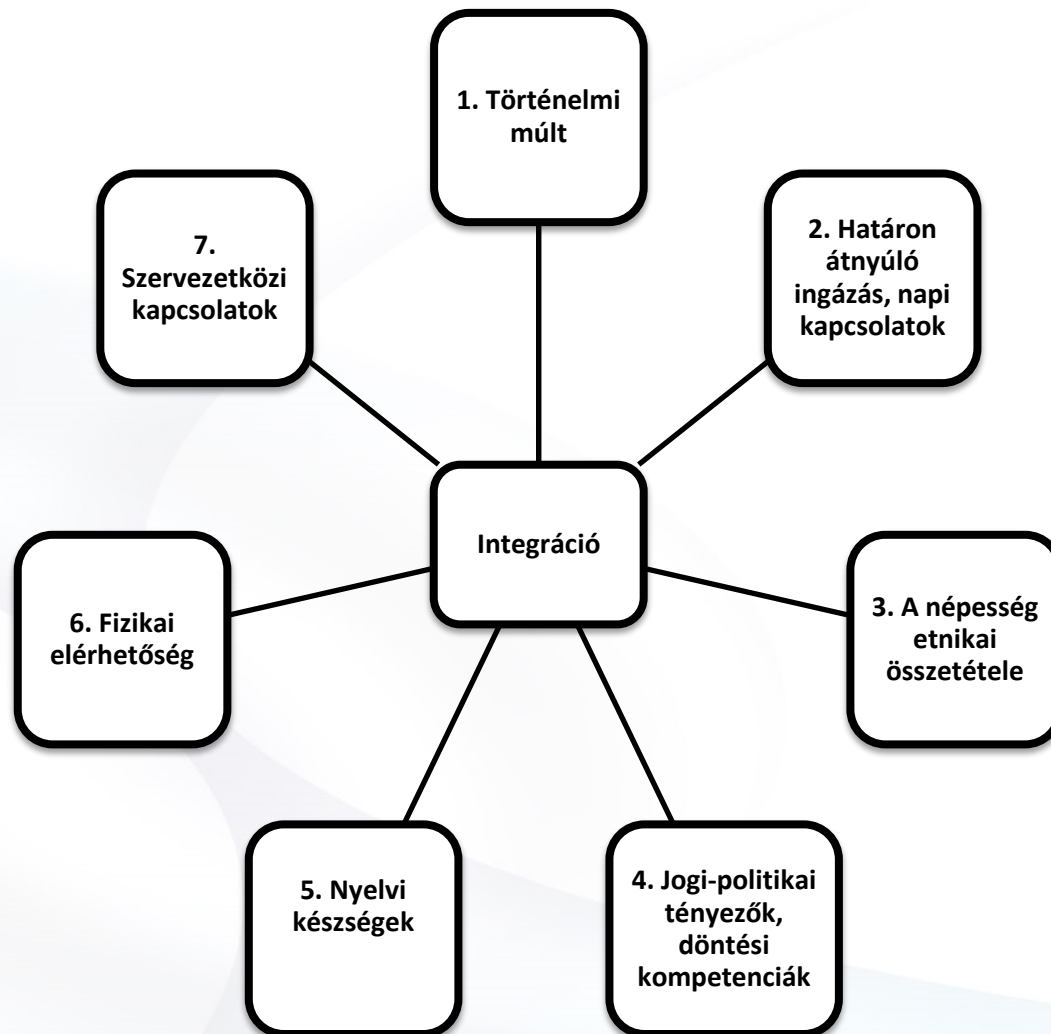
Forrás: PGO, 2012 alapján saját szerkesztés

A bruttó hazai termékből (GDP) a Centrope régióban termelt hányad 2009-ben

Forrás: Schautzer (2006) ötlete alapján saját szerkesztés

A területi integrációt befolyásoló (lehetséges) tényezők

Saját szerkesztés, 2014

- Az integráció fogalma rendkívül sok nézőpontból közelíthető, ezért szűkebb értelmezése indokolt.
- Ezen szűkítés a nemzetállami szint alatti gazdasági integráció irányába történt, amely a további vizsgálódás alapját képezi.
- A vizsgálandó Centrope térség rövid gazdasági-társadalmi szempontú bemutatását követően a tanulmány összefoglalta azokat a tényezőket, amelyek bevonása alkalmas lehet a Bécs központú határon átnyúló várostérségen belüli gazdasági integráció mérésére.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Uszkai Andrea
PhD hallgató, tudományos segédmunkatárs
uszkai.andrea@sze.hu
auszkai@rkk.hu

Széchenyi István Egyetem
Regionális-és Gazdaságtudományi Doktori Iskola
MTA Közgazdaság-és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Regionális Kutatások Intézete